

Nr 20.

Ankom till riksdagens kansli den 9 mars 1920 kl. 3 e. m.

Utlåtande, angående vissa framställningar rörande elfte huvudtiteln, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

Bankoutskottet får härmed avgiva utlåtande rörande nedannämnda till utskottet hänvisade framställningar angående elfte huvudtiteln.

A. **Det militära pensionsväsendet.**

1:o) I en till riksdagen avlåten proposition, nr 44, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att till den i följd av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring, avlidne värnpliktige *M. A. Åmans änka Anna Margareta Fredrika Åman*, född Näsström, och makarnas två minderåriga barn må — utan hinder därav, att Åman avlidit efter utgången av den i § 4 av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, angivna tid av två år från det sjukdomen blev känd — från beväringsemanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill de enligt grunderna för nämnda förordning kunna anses berättigade.

*Ang.
ersättning åt
värnpliktige
M. A. Åmans
änka och min-
deråriga barn.*

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för den 23 januari 1920, till vilket utskottet får hänvisa.

Riksdagen har tidigare i liknande fall medgivit, att ersättning till efterlevande efter till följd av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring, avlidna personer må utgå utan hinder av ifrågavarande preskriptions-
Bihang till riksdagens protokoll 1920. 8 saml. 11 häft. (Nr 20.)

bestämmelse. Under återopande härav får utskottet, med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts framställning, hemställa,

att riksdagen må medgiva, att till den i följd av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring, avlidne värnpliktige M. A. Åmans änka Anna Margareta Fredrika Åman, född Näsström, och makarnas två minderåriga barn må — utan hinder därav, att Åman avlidit efter utgången av den i § 4 av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, angivna tid av två år från det sjukdomen blev känd — från bevaringsmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill de enligt grunderna för nämnda förordning kunna anses berättigade.

Ang.
pensionsför-
bättring åt
f. d. kaptenen
N. J. A. Helle-
day.

2:o) I en till riksdagen avlåten, den 6 februari 1920 dagtecknad proposition, nr 62, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. kaptenen i armén, f. d. löjtnanten av första klassen vid Södermanlands regemente *Nils Johan August Helleday* må från och med ingången av år 1919 under sin återstående livstid uppbära pensionsförbättring till belopp av 1,080 kronor för år räknat, att åtnjutas i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 20 augusti 1919 angående grunder för pensionsförbättring för viss personal vid armén och utgå från anslag, som för beredande av sådan pensionsförbättring beviljats eller kan komma att beviljas.

Beträffande den av Kungl. Maj:t till stöd för framställningen förebrogta utredning får utskottet hänvisa till ovanberörda statsrådsprotokoll.

Utskottet, som icke funnit något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att förevarande proposition må av riksdagen bifallas.

Ang.
pensionsför-
bättring åt
tygverkmäs-
taren C. A. E.
Ahlberg.

3:o) I en till riksdagen avlåten proposition, nr 63, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att tygverkmästaren vid fortifikationen *Carl August Emanuelsson Ahlberg* må från och med månaden näst efter den, under vilken han efter uppnådd åldersgräns avgår från sin innehavande beställning, under sin återstående livstid uppbära pensionsförbättring till belopp av 1,250 kronor för år räknat, att åtnjutas

i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 20 augusti 1919 angående grunder för pensionsförbättring för viss personal vid armén och utgå från anslag, som för beredande av sådan pensionsförbättring beviljats eller kan komma att beviljas.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för den 6 februari 1920, till vilket utskottet får hänvisa.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts framställning och hemställer förty,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 63
må vinna riksdagens bifall.

4:o) I en till riksdagen avlåten proposition, nr 79, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden för den 6 februari 1920, föreslagit riksdagen medgiva, att till korpralen *Ernst Konrad Karlssons änka Emmy Karolina Karlsson* och makarnas tre minderåriga barn må — utan hinder därav, att korpralen Karlsson avlidit efter utgången av den i § 4 av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, angivna tid av två år från det den sjukdom, vari han avlidit, blev känd — från beväringmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill de enligt grunderna för nämnda förordning kunna anses berättigade.

Ang.
ersättning till
korpralen E.
K. Karlssons
änka och min-
deråriga barn.

Beträffande den i ämnet förebragta utredningen tillåter sig utskottet hänvisa till ovanberörda statsrådsprotokoll.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må besluta, att till korpralen *Ernst Konrad Karlssons änka Emmy Karolina Karlsson* och makarnas tre minderåriga barn må — utan hinder därav, att korpralen Karlsson avlidit efter utgången av den i § 4 av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, angivna tid av två år från det den sjukdom, vari han avlidit, blev känd — från beväringmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill de enligt grunderna för nämnda förordning kunna anses berättigade.

Ang.
ersättning till
korpralen F.
E. Axelsson i
anledning av
kroppsskada.
Ådragen under
militärtjänst-
göring.

5:o) I en till riksdagen avlåten proposition, nr 78, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att korpralen vid 5:e matroskompaniet nr 381 *Frithiof Evald Axelsson* må — utan hinder därav, att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den i § 12 av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, föreskrivna tid — i vederbörlig ordning göra ansökan om och förklaras berättigad till ersättning enligt grunderna för nämnda förordning, att utgå från och med den dag, då han efter erhållet avsked upphör att åtnjuta underhåll och vård genom militär myndighets försorg.

Utredningen i detta ärende återfinnes i statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden för den 6 februari 1920, till vilket utskottet får hänvisa.

Utskottet, som icke har något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 78 må av riksdagen bifallas.

B. Allmänna indragningsstaten.

I. Ang. lantförsvarsdepartementet.

Ang.
årliga pensioner
åt vissa i
lantförsvarets
tjänst anställda
personer.

6:o) I en till riksdagen den 16 januari 1920 avlåten proposition, nr 32, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva,

a) att kusken vid fästningsbyggnadens i Boden stall *Lars August Johansson* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 500 kronor;

b) att förre fästningsbyggnadsarbetaren *Carl Johan Andersson* må från och med den 1 januari 1920 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 500 kronor;

c) att förre faktoriarbetaren *Axel Andersson* må från och med den 1 januari 1920 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor;

d) att skrivbiträdet vid krigsarkivet *Toni Haustedt* må från och med månaden näst efter den, varunder hon entledigas från sin anställning vid nämnda arkiv, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 400 kronor;

e) att förrådsförmannen vid arméns intendenturförråd å Karlsborg *Carl Johan Emanuelsson* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid nämnda förråd, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 800 kronor;

f) att förutvarande arbetaren vid Borghamns kalkstensbrott *Karl August Ekegren* må från och med den 1 januari 1920 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 300 kronor; samt

g) att förutvarande faktoriarbetaren *Johan Vilhelm Nilsson* må från och med den 1 oktober 1919 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Under hänvisning till tidigare beslut av riksdagen i liknande fall får utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition må av riksdagen bifallas.

7:o) Kungl. Maj:t har i en till riksdagen avlåten proposition, nr 96, föreslagit riksdagen medgiva, att tygarbetaren vid Karlsborgs tygstation *Carl Ludvig Adolfsson* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid tygstationen, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

Ang.
pension å all-
männa in-
dragnings-
staten åt tyg-
arbetaren C.
L. Adolfsson.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för den 13 februari 1920, till vilket utskottet får hänvisa.

Utskottet har icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer förty,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 96 må vinna riksdagens bifall.

Ang.
pension å
allmänna in-
dragnings-
staten å tyg-
arbetaren *S.
F. Wennberg.*

8:o) I en till riksdagen avlåten proposition, nr 97, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att tygarbetaren vid Karlsborgs tygstation *Sven Fredrik Wennberg* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid tygstationen, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

Beträffande jämväl den i detta ärende framlagda utredningen får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet över lantförvarsärenden den 13 februari 1920.

På grund av vad i statsrådsprotokollet anförts till stöd för denna framställning, hemställer utskottet,

att Kungl. Maj:ts proposition nr 97 må av riksdagen bifallas.

Ang.
pension å
allmänna in-
dragnings-
staten å stä-
derskan *Caro-
lina Christina
Hildebrand.*

9:o) I en till riksdagen den 13 februari avlåten proposition, nr 98, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att städerskan hos lantförvarsdepartementet *Carolina Christina Hildebrand* må från och med månaden näst efter den, varunder hon entledigas från sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 400 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes i statsrådsprotokollet över lantförvarsärenden för nyssnämnda dag, till vilket protokoll utskottet tillåter sig hänvisa.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition nr 98 må av riksdagen bifallas.

II. Ang. sjöförvarsdepartementet.

Ang.
pension å
allmänna in-
dragnings-
staten å av-
lidne löjtnan-
ten vid flottan
*F. G. A.
Netzlers mo-
der, änkan
Elvira Netzler,
född Borg.*

10:o) I en till riksdagen avlåten proposition, nr 36, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att avlidne löjtnanten vid flottan *Fritz Gustaf Astley Netzlers* moder, änkan *Gerda Ragnhild Elvira Netzler*, född Borg, må från och med den 1 augusti 1918, så länge hon förblir i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 500 kronor.

Till statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden för den 16 januari 1920 har departementschefen i ärendet anfört följande:

»Vid flygning med flottan tillhöriga flygbåten nr 11 den 15 juli 1918 från Göteborg med Lysekil som mål förolyckades flygbåtföraren, löjtnanten vid flottan Fritz Gustaf Astley Netzler, samt spanaren, löjtnanten vid flottan Carl Fredrik André Thålin. Vid det förhör, som med anledning av flygolyckan hållits den 17 i samma månad, har orsaken till densamma icke kunnat utrönas.

I skrivelse den 25 november 1918 har löjtnanten Netzlers moder, änkan Gerda Ragnhild Elvira Netzler, född Borg, med anledning av sonens förolyckande anhållit om pension till skäligt belopp samt därvid anfört, att löjtnanten Netzler varit hennes enda stöd och, i den mån hans avlöning så medgivit, bidragit till hennes försörjning samt att hon efter hans frånfälle endast hade att räkna med en årlig ränteinkomst av omkring 1,000 kronor. Av ett ansökningen bifogat intyg inhämtas, att en yngre son till änkan Netzler vistades i Argentina samt att denne son vore oförmögen att bidra till moderns underhåll.

Över ansökningen hava utlåtanden avgivits den 8 maj 1919 av marinförvaltningen, som därvid överlämnat yttrande av riksförsäkringsanstalten, samt den 6 juni samma år av statskontoret.

I berörda yttrande har *riksförsäkringsanstalten* meddelat, att ersättning till änkan Netzler med anledning av löjtnanten Netzlers förolyckande icke kunde utgå vare sig enligt förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, eller enligt lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete.

Marinförvaltningen har i omförmälda utlåtande den 8 maj 1919 anfört följande:

Ämbetsverket ville erinra därom, att löjtnanten Netzler ljugit döden i tjänstutövning till upprätthållande av rikets neutralitet. Denna tjänstgöring syntes i förevarande hänseende kunna jämföras med tjänstgöring i krig, vid vilken, enligt allmänt omfattad åsikt, gällde, att staten borde bereda underhåll åt de efterlevande efter under kriget förolyckade. Beträffande sökandens befogenhet att söka understöd borde framhållas, att den avlidne gent emot henne varit försörjningspliktig samt att hon varit beroende av hans arbetsförtjänst.

Ytterligare ville marinförvaltningen erinra därom, att löjtnanten Netzlers död inträffat under utövning av en livsfarlig verksamhet — en omständighet, som vid den sociala olycksfallsförsäkringen alltid tillmätts stor betydelse och även uppmärksammas, vad den militära flygverksamheten beträffade. I ett av särskilt tillkallade sakkunniga avgivet hemligt betänkande angående arméns och marinens flygväsende

hade, för den händelse olycksfall vid flygning medförde döden, at efterlevande fader eller moder efter ogift officer eller, där båda kvarlevde, åt dem gemensamt föreslagits en årlig livränta å 2,000 kronor. Den sålunda föreslagna normen för ersättning, varom här vore fråga, syntes lämpligen böra träda i tillämpning i förevarande fall.

Marinförvaltningen har på grund härav och då löjtnanten Netzlers avlöning utbetalats till och med juli månad 1918 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att sökanden finge, räknat från den 1 augusti 1918, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig livränta av 2,000 kronor.

På grund av vad marinförvaltningen i ärendet anført funne *statskontoret* skäl föreligga för att söka bereda något årligt understöd åt sökanden. Det av marinförvaltningen på anförda skäl föreslagna understödsbeloppet, 2,000 kronor, syntes emellertid *statskontoret* vara för högt tilltaget. Visserligen syntes av handlingarna framgå, att änkan Netzler för sitt uppehälle varit i viss mån beroende av bidrag från sonen, och själv hade hon i sin ansökning uppgivit, att hon hade att räkna med en årlig ränteinkomst av endast 1,000 kronor. Men då den vid handlingarna fogade debetsedeln för år 1917 utvisade, att änkan Netzler det året taxerats till inkomst- och förmögenhetsskatt för ett belopp av 1,500 kronor och någon senare uppgift icke varit för *statskontoret* tillgänglig, syntes hennes ekonomiska ställning icke vara allt för bekymmersam. Med hänsyn härtill och med erinran, att 1918 års riksdag beviljat den under flygning nedstörtade löjtnanten J. G. Torslows föräldrar vardera en årlig pension av 400 kronor, ville *statskontoret*, som ansåge något högre pension vara i detta fall skälig, hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att änkan Netzler finge från och med den 1 augusti 1918, så länge hon förbleve i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 500 kronor.

*Departements-
chefen.*

Med hänsyn till förekomna omständigheter finner jag starka billighetsskäl tala för, att avlidne löjtnanten Netzlers moder, änkan Gerda Ragnhild Elvira Netzler, född Borg, kommer i åtnjutande av någon gottgörelse av statsmedel för den förlust i ekonomiskt hänseende, som åsamkats henne till följd av sonens genom olycksfall under tjänstutövning timade frånfälle. Ifrågavarande gottgörelse synes mig lämpligen böra utgå i form av årlig pension och bestämmas till det av *statskontoret* föreslagna beloppet av 500 kronor. Jag vill i detta sammanhang meddela att, enligt vad jag inhämtat, bouppteckningen efter löjtnanten Netzler upptager en behållning av allenast 1,852 kronor 15 öre.

Vidare vill jag nämna, att änkan Netzler genom nådigt brev den 4 juli 1919 tilldelats 700 kronor av de medel, som av vissa fartygsrederier i Göteborg skänkts för att tillgodokomma dem av flottans personal, som under arbetet för skyddande av rikets neutralitet samt säkerställandet av handelsjöfarten mot minfaran utefter rikets kuster

skadats, och behövande anhöriga efter dem, som under samma arbete förolyckats. Detta belopp har emellertid endast kunnat tjäna såsom en tillfällig hjälp och utesluter naturligen icke behovet av den nu ifrågasatta årliga pensionen.»

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft en inom andra kammaren under nr 304 av herrar *Lübeck* och *Lindman* väckt motion, vari anföres:

Motion
nr: 304

»I propositionen åberopas bland annat utlåtande i ärendet från marinförvaltningen, som på anförda skäl och med hänvisning till vad av tillkallade sakkunniga uti den 14 mars 1918 avgivet betänkande angående arméns och marinens flygväsende föreslagits i avseende å livräntor till efterlevande efter genom olycksfall under tjänsteutövning avlidna flygpersonal hemställt om en livränta åt änkan *Netzler* av 2,000 kronor.

Statskontoret har i avgivet utlåtande funnit detta understödsbelopp för högt tilltaget och dels på grund därav, att gentemot av sökanden själv i ansökningshandlingarna uppgiven ränteinkomst av endast 1,000 kronor, enligt debetsedel av år 1917 änkan *Netzler* skattetaxerats för ett belopp av 1,500 kronor, och sålunda enligt statskontorets uppfattning hennes ekonomiska ställning icke vore alltför bekymmersam, dels med erinran därom, att 1918 års riksdag beviljat nedstörtade löjtnanten *J. G. Torslows* föräldrar vardera en årlig pension av 400 kronor, hemställt att, då en något högre pension vore i detta fall skälig, Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen bevilja änkan *Netzler* en årlig pension av 500 kronor från viss angiven dag räknat.

Departementschefen har funnit det av statskontoret sålunda föreslagna beloppet vara en lämplig gottgörelse.

Häremot tillåta vi oss att anföra:

I det ovan åberopade betänkandet av tillkallade sakkunniga angående arméns och marinens flygväsende (därav tvenne riksdagens ledamöter), anföres, att åtgärder från statsmakternas sida böra vidtagas för att trygga flygpersonalens och deras anhörigas ställning, och har riksdagen år 1916 uttalat samma mening. Att flygpersonalens önskingar i detta avseende äro berättigade, torde icke kunna förnekas. För att kunna med lugn och arbetsglädje gå till sitt livsfarliga yrke måste denna personal hava förvisningen om att, i händelse av ett förolyckande, deras närmaste anhöriga icke äro utlämnade till nöd och umbäranden. Ej heller kan det vara med rättvisa och billighet förenligt att till de många stunder av oro och ångslan, som är en flygares anhörigas lott att få genomgå, och till sorgen över hans bortgång lägga bördan av ekonomiskt betryck, då det kanske enda stödet borttrycks. Trots statskontorets ovan nämnda åsikter om när en ekonomisk ställning skall anses vara bekymmersam, synes under dessa förhållanden ett pensionbelopp av 2,000 kronor för de efterlevande efter en i tjänsten störtad flygare av officers grad icke kunna anses vara för högt tilltaget. Då till följd av flera omständigheter de sakkunnigas betänkande angående ordnande av flygväsendet ännu två år efter dess avgivande icke föranlett någon framställning till riksdagen i ärendet, hade det varit synnerligen önskligt, att åtminstone den del därav, som rör tryggandet av flygpersonalens ekonomiska ställning, skulle ha varit föremål för riksdagens behandling. (Bilag till riksdagens protokoll 1920. 8 saml. 11 häft. (Nr 20.)

nomiska ställning, blivit förelagd riksdagens avgörande, och därigenom denna personal kunnat tillförsäkras som en erkänd rätt, vad de nu i starkt beskuren omfattning av nåd möjligen beviljas.

Till vad statskontoret anfört angående änkefru Netzlers taxering år 1917 tillåta vi oss nämna, att enligt vad vi inhämtat, fru Netzler ifrågavarande år deklarerat en inkomst av något tiotal kronor över förenämnda 1,000 kronor, men att denna taxering av vederbörande myndighet höjts till 1,500 kronor, och har fru Netzler i sonens frånvaro på grund av tjänsteutövning icke kommit sig för att överklaga detta taxeringsnämndens beslut.

Statsmyndigheternas sätt att behandla frågan om skäliga pensioner åt förolyckade flygares efterlevande — med vägande efter »bekymmersgränsen» jämte fortlöpande hänvisning till föregående, alltför knappt tillmätta belopp — synes vittna om en beklaglig ligkiltighet, så mycket mer svårförklarlig, som det torde ganska allmänt erkännas, att särskilt på detta område en mera storstilad syn på saken vore både klok och staten värdig.

Med stöd av vad ovan anförts få vi hemställa, att riksdagen ville bestämma den av Kungl. Maj:t i proposition nr 36 föreslagna årliga pensionen för änkan Gerda Ragnhild Elvira Netzler, född Borg, till ett belopp av 2.000 kronor.»

Utskottet.

Såsom av statsrådsprotokollet framgår, har i ett av särskilt tillkallade sakkunniga avgivet betänkande angående arméns och marinens flygväsenden föreslagits att, för den händelse olycksfall vid flygning medförde döden, åt efterlevande fäder eller moder efter ogift officer eller, där båda kvarlevde, åt dem gemensamt skulle utgå en årlig livränta å 2,000 kronor, och har marinförvaltningen ansett, att den sålunda föreslagna normen för ersättning, varom här vore fråga, lämligen borde träda i tillämpning i förevarande fall. Departementschefen har emellertid i likhet med statskontoret, funnit det av marinförvaltningen ifrågasatta beloppet för högt och i stället föreslagit en årlig pension av 500 kronor, varemot motionärerna hemställt om beviljande av 2,000 kronor eller det av marinförvaltningen ifrågasatta beloppet. Utskottet anser sig på de av statskontoret anförda grunder böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag och har således icke kunnat biträda motionärernas hemställan.

Riksdagen har tidigare medgivit utbetalande av understöd i fall, liknande det här föreliggande. Det vore enligt utskottets mening synnerligen önskvärt, om en hetliga grunder kunde genomföras vid beviljande av understöd åt genom olyckshändelse vid flygning omkomna armé- eller marinflygares efterlevande, och torde förslag därom snarast möjligt böra föreläggas riksdagen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen, med avslag å förevarande motion II: 304, må medgiva, att avlidne löjtnanten vid flottan Fritz Gustaf Astley Netzlers moder, änkan Gerda Ragnhild Elvira Netzler, född Borg, må från och med den 1 augusti 1918, så länge hon förblir i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av femhundra kronor.

11:o) I en till riksdagen avlåten proposition, nr 76, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att schaktmästaren vid Älvsborgs fästningsbyggnad *Emil Adolf Eugén Åkerblom* må från och med månaden näst efter den, varunder han erhåller entledigande från sin anställning vid fästningsbyggnaden, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,600 kronor.

Ang.
pension åt
schaktmästa-
ren *E. A. E.
Åkerblom.*

Den i ärendet framlagda utredningen återfinnes i statsrådsprotokollet över sjöförsvärens ärenden för den 6 februari 1920, till vilket utskottet får hänvisa.

Utskottet har ansett sig böra tillstyrka bifall till förevarande framställning och hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts proposition nr 76 må av riksdagen bifallas.

12:o) Under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförsvärens ärenden för den 6 februari 1920 har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten proposition, nr 77, föreslagit riksdagen medgiva, att sömmerskan å beklädnadsverkstaden vid flottans station i Karlskrona, daglönaren nr 20 *Maria Charlotta Håkansson*, må från och med månaden näst efter den, under vilken hon entledigas från sin anställning vid beklädnadsverkstaden under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 350 kronor.

Ang pension
åt sömmerskan,
daglönaren *Maria
Charlotta
Håkansson.*

Med hänsyn till vad i statsrådsprotokollet anförts till stöd för denna framställning får utskottet, som icke funnit något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Ang. under-
sagd åt värn-
pliktige K. O.
Ulinder.

13:o) Kungl. Maj:t har i en till riksdagen avlåten, den 6 februari 1920 dagtecknad proposition, nr 80, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförsvärens ärenden för samma dag föreslagit riksdagen medgiva, att värnpliktige nr 240 67/1914 *Karl Olof Ulinder* må från och med den 1 januari 1920 under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta understöd med sådant belopp, att detsamma jämte det pensionsbelopp, han äger uppbära från allmänna pensionsförsäkringsfonden, uppgår till 300 kronor för år.

Av återopade statsrådsprotokollet framgår, att Ulinder på grund av under värnpliktstjänstgöring vintern 1914—1915 ådragen sjukdom (lungtuberkulos) av Kungl. Maj:t genom beslut den 6 september 1918 tilldelats ett understöd för en gång av 150 kronor.

I särskilda ansökningar den 19 oktober 1918 och den 7 januari 1919 anhöll Ulinder sedermera att komma i åtnjutande av ytterligare understöd.

Statskontoret, som anbefallts att avgiva utlåtande i ärendet, har anfört bland annat följande:

Ehuru Ulinders militärtjänstgöring icke syntes kunna återopas såsom direkt orsak till sjukdomen, syntes dock sannolika skäl föreligga för antagandet, att hans sjukdom kommit till utbrott till följd av militärtjänstgöringen. Med hänsyn härtill och under erinran att pensionsstyrelsen enligt beslut den 17 augusti 1916 funnit sökanden varaktigt oförmögen att genom arbete försörja sig och därför tillerkänt honom pension till belopp av 78 kronor för år räknat, ansåge sig statskontoret böra ifrågasätta, huruvida icke någon ytterligare pension billigtvis borde genom framställning till riksdagen beredas sökanden, och ville statskontoret i sådant avseende föreslå, att från allmänna indragningsstaten måtte åt sökanden utverkas så stort belopp, att detsamma tillhoppa med den till honom från allmänna pensionsförsäkringsfonden utgående pensionen uppginge till 300 kronor, eller alltså 222 kronor.

Departementschefen har för sin del anslutit sig till statskontorets förslag.

Utskottet har på de av statskontoret anförda skäl ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må besluta, att värnpliktige nr 240 67/1914 *Karl Olof Ulinder* må från och med den 1 januari 1920 under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta understöd med sådant belopp, att detsamma jämte det pensionsbelopp, han äger uppbära från allmänna pensionsförsäkringsfonden, uppgår till 300 kronor för år.

14:o) I den till riksdagen avlåtna propositionen, nr 81, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförvarsärenden för den 6 februari 1920, föreslagit riksdagen medgiva, att vardera av avlidne månadslönaren å torpeddepartementet vid flottans station i Stockholm *C. O. Widmarks* föräldrar bokbindaren *Carl Gustaf Widmark* och hans hustru *Anna Ester Widmark*, född Sparring, må från och med den 1 juni 1919 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 400 kronor.

Ang. pension
åt avlidne
månadslö-
naren *C. O.
Widmarks* för-
äldrar bok-
bindaren *C.
G. Widmark*
och hans
hustru *Anna
Ester Wid-
mark*.

Av statsrådsprotokollet framgår, bland annat, att vid förolyckandet av Hygbåten nr 21 den 20 maj 1919 under med flygbåten verkställd provflygning månadslönaren å torpeddepartementet vid flottans station i Stockholm *Carl Olof Widmark*, som vid nämnda tillfälle tjänstgjorde såsom observatör å flygbåten, omkommit, samt att *Widmarks* fader bokbindaren *Carl Gustaf Widmark* hos Kungl. Maj:t anhållit, att årliga understöd måtte beredas sökanden och hans hustru *Anna Ester Widmark* under deras återstående livstid.

Statskontoret har i avgivet utlåtande anfört, att i förevarande fall syntes föreligga sådana särskilda omständigheter, som föranlett 1918 års riksdag att i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (proposition nr 209) bevilja årliga understöd åt omkomne löjtnanten *J. G. Torslows* föräldrar.

I anledning härav hemställde statskontoret, som för sin del ville tillstyrka samma understödsbelopp som i nyssberörda fall, eller 400 kronor till vardera av föräldrarna, att Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen medgiva, att månadslönaren *Widmarks* föräldrar finge från och med den 1 juni 1919 under sin återstående livstid uppbära årliga pensioner från allmänna indragningsstaten till belopp av 400 kronor för en var av dem.

Departementschefen har anslutit sig till vad statskontoret föreslagit.

Utskottet, som icke har något att erinra mot Kungl. Maj:ts framställning, hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 81 må vinna riksdagens bifall.

Stockholm den 9 mars 1920.

På bankoutskottets vägnar:

EMIL KRISTENSSON.

Herr *Sommelius* har begärt få antecknat, att han icke deltagit i behandlingen av det under 10:o) här ovan omförmälda ärende.